

REDACȚIA
1st, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor., pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Căști de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
Trinitate pe an:
40 franci.

Manuscrisele nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:
de naș și garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

AFACERI ȘCOLARE.

III.

Dacă sunt multe de îndreptat în ceea ce privește viața elevilor români de pe la școlile medii, apoi nu mai puțin importantă este chestia educației ficelelor noastre. Internatul dela Sibiu ni-a făcut, în privința aceasta, un serviciu tuturor. Instrucția bună și educația aleasă ce s'a dat elevelor noastre din Sibiu, pentru că familiile române numai cu puțină stare materială, au jertfit și și-au trimis copilele la Sibiu.

În anul din urmă apoi, după cum știm, s'au mai înființat școli superioare de fete și internate, în Brașov, Beiuș, Blaj și Arad.

Incontestabil, că dintre toate acestea, misiunea cea mai mare o are școala superioară de fete din Arad. Nu numai pentru că pe lângă această școală sunt și cursuri pedagogice, unde elevetele sunt pregătite pentru nobilul apostolat de a fi învățătoare, ci pentru că prin poziția sa geografică chiar, orașul nostru este mai potrivit de a servi ca centru tuturor Românilor din Bihor, din Banat și din întreaga Ungarie. Toate celelalte internate de fete sunt departe, și din părțile susamintite ori-si-cine ar merge la Sibiu, fie la Blaj, Brașov ori Beiuș, trece prin Arad. Acum dacă este școala superioară de fete destul de bună în Arad, de ce părinții s'ar duce în altă parte?

Mai ales dacă și în ceea ce privește partea materială, Aradul se prezintă avantajos!

Că corespunde unei mari necesități și prin urmare, că îndeplinește o înaltă misiune școala superioară de fete din Arad, dovada este că și așa slab organizată, cum a fost în trecut, ea s'a susținut din propriile mijloace, fără ca consistorul să fi făcut vre-o jertfă.

Încăpuinți-vă adevă școala superioară și preparandiei: 8 clase deci, vrite în două săli de învățământ și având în frunte o învățătoare, adusă de la sate, drept răsplătă pentru anume serviciu grațios. Trebuie ca actualul episcop să facă schimbări radicale, să îndepărteze înteu de toate pe directoara incapabilă și să pună în frunte director un profesor în regulă. Că organele angajate în serviciul sistemului care a susținut școala în acest hal ani de zile, cărteau, aceasta nu pute să influențeze ca episcopul și consistorul să nu-și facă datoria până în capăt.

Intr'adevăr, după cele mai bune știri ale noastre, putem vesti cu plăcere, că pe anul viitor se va continua și dacă se va pute, se va deservir chiar, opera de sanare. Aradul va avea astfel o școală superioară română superioară care cu nimic nu va fi îndărătul celei din Sibiu, socotită drept cea mai bună. Așa, că numărul elevelor, desigur, pe anul viitor va crește încă și în privința populației școala noastră va ajunge

cea dinteu. Deja în anul acesta a avut 60 eleve, dintre cari 37 interne, până ce la Sibiu au fost numai 32 interne, ear' școala elementară a ajuns să aibă numai 14 eleve.

Că ce teren este aici, se poate judeca și din următoarele: la școlile superioare maghiare din loc sunt 30 eleve române. Îndreptându-se școala noastră pe viitor, și pusă fiind în stare de a concura cu ori ce școală de acest soi, desigur că va atrage la sine toate elevetele române de prin aceste părți, eleve cari în trecut au frecventat școli străine fie în Arad, fie în alte orașe.

După informațiile ce am putut culege, numărul fetelor române cari învață — în Banat și părțile ungurene, la școli străine trece peste o sută. Jumătate numai de vom reuși să atragem la școala superioară română din Arad, vom fi îndeplinit un adevărat apostolat.

Nu mai astfel se va micșora numărul multelor familii române în sinul cărora se vorbește limbă străină: germană ori maghiară. Numai astfel mamele viitoarelor generațiuni vor fi fiecare o misionară care să propage limba română și sentimentul național.

Să ne aducem aminte îndeosebi noi, din aceste părți, ce am fost năinți cu 10—12 ani, înainte ca ficele familiilor noastre mai distinse să se fi întors de la școala din Sibiu!... Multe sate trebuia să străbăți p'atunci, până să dai de o domnișoară română care să vorbească corect și frumos românește. Cu scrierea și mai slab, pentru că în lipsa de școli superioare, fetele noastre învătau pe la școlile maghiare ori pela călugărițele catolice, unde se înstrăinau și de neamul și de legea noastră românească.

Școala din Arad este cu atât mai necesară, cu cât țeranii cu dare de mână, cari să dea ficele lor la învățatură, nicăiri nu sunt atâția, ca tocmă în aceste părți.

Luăm, în privința asta, mărturie chiar pe cei dela școala civilă română din Sibiu, cari cunosc lucrurile și știu ce contingent li-a dat părțile aradane, și îndeosebi câte fete de țeranii fruntași se pela noi au învățat acolo.

Eată tot atâtea motive pentru cari trebuie să stăruim ca în Arad să se perfecționeze școala de fete și educației române să i-se ridice astfel aici un templu demn și de numărul nostru și de misiunea națională ce trebuie să îndeplinim la aceste frontări ale Românisului.

Alegerile. Se vorbește și se scrie tot mai mult despre viitoarele alegeri. Și sunt tot mai multe probabilități, că alegerile se vor întâmpla înainte de expirarea actualului ciclu. Eată de ce: în ultimul trimestru al anului 1901 vor fi alegerile congregaționale și îndată și alegerea nouilor funcționari ai administrației comitatelor. Dacă Széll n'ar dizolva Dieta și n'ar face alegerile

dietale mai tute, ci ar aștepta expirarea ciclului actual, alegerile dietale ar căde d'odată ori îndată după alegerile congregaționale. Nu se poate admite însă, ca guvernul să lase a se face toate aceste alegeri de-odată ori în interval scurt unele după altele.

„Magyar Szó” în numărul său din urmă întonează un cântec jahnice pe tema: „E de mult de când Maghiarii vorbeau ungurește”. Și „ca mâne nu ne va surprinde, dacă la Fiume va fi oprit imnul maghiar, ear' la Sibiu va fi slobod țergul românesc”. Și vinovatul pentru această stare de lucruri este, de sine înțeles, ministrul Széll, care „a pus la mezt autoritatea țării, forța națiunii și puritatea ideii...”

Purii mul' vulpovi, Bánffy, cum cântă să îmbete lumea cu apă rece, ademenit de naiva speranță că biciul puterii îi va mai căde în mână vre odată, dacă însinudă contra urmașului său în minister și țipă că „ne-au cutropit valahii”.

În ori ce cas însă, cu o astfel de metodă de a combate, în Ungaria o gazetă are șansa de a trăi și e probabil, că atâta mângâiere i-a mai rămas fostului caporal de hai duci, ca să aibă unde injura naționalitățile, și organ pentru a zăpăci pe Ungurii speriandu-i mereu cu „tradarea” guvernului, fie acea „tradare” una din cele mai admirabile plăsmuiri chiar.

Românii în Dietă.

Ne-am ocupat ieri cu articolul din „M. Szó” (dela 3 c.), articol în care Széll este denunțat Ungurimei că pactează cu Români, căror li-ar fi îngăduit să ia „din trupul Ungariei 40 cercuri electorale”...

Am făcut mai mult glumă pe socoteala lui Bánffy, care vrea să poseze în fata Ungurilor ca singurul „fenegyerek”, capabil d'a face din peatră — unt, ear' din Români — Unguri!

Se pare însă că totuși este ceva la mijloc. Și anume, este temerea unor Unguri, cei din jurul lui Bánffy, că vor trebui aduse și naționalitățile în parlament, precum și frica unor Români, cari se tem că nu prin ei se va opera această schimbare în politica țării.

„Magyar Szó” a exprimat frica lui Bánffy, despre care știm înșine, că prin Jeszenszky umbra grozavă să-i înduplece pe Români să abandoneze pasivitatea.

În „Egyetértés” de ieri (3 Iulie) se oglindează însă și frica Românilor cari se tem că alții li-a luat o înainte.

Organul kossuthist publică adică din Sibiu o corespondență cât se poate de prietenoasă pentru Români cari sunt de părere, că ar trebui să schimbăm tactica politicii noastre și să abandonăm pasivitatea, de care morțiș se mai țin numai bătrânii ruginiți, cei cari trăiesc în iluziunile vieții înainte de 1867...

Despre condițiile sub cari acești Români ar fi dispuși să o rupă cu pasivitatea, organul kossuthist scrie aproape din cuvânt în cuvânt ceea ce scrie și organul lui Bánffy.

Informațiile celor două ziare au deci aceeași sorginte, și încă română.

Ear' ce fel de izvor exploatează presa maghiară, se poate judeca și din următoarele: în același număr și îndată după corespondența din Sibiu, „Egyetértés” publică o corespondență din Arad, în care li-se atrage Ungurilor luarea aminte asupra seriei de articoli ce „Tribuna Poporului” a publicat în săptămâna trecută.

Suntem denunțați, în această corespondență, că cochetăm cu Viena, Ungurii să n'aibă nici o încredere în noi, deoarece noi nu vrem sincer înțelegerea, că nu voim să știm de stat și rege maghiar!

Ca să nu fie nici o îndoială asupra sorgintei acestei corespondențe și a legăturii intime ce este între cele două corespondențe cari, deși datate una din Sibiu și alta din Arad, s'au scris amândouă în aceeași cancelarie, vom reproduce pasajul unde autorul ori inspiratorul Român își tradează sentimentele:

„Lucrurile se înfățișează așa, că Vasile Goldiș cântă să repareze, între Români, cu viclene meștesuguri, reputația nimicită a Goldișilor. Aceasta apucătură tradează politica de duplicitate a Goldișilor”.

Cine a urmărit cu atenție campania ce s'a dus încontra P. S. Sale Episcopului Goldiș și încontra noastră în „M. Szó” și „Egyetértés”, cine știe câtă silință și-au dat mitropolitul Mețianu și Gallu să slăbească și în sus și în jos poziția episcopului Goldiș, acela va ghici numai de cât din ce gură păcatoasă emană cuvântul: „duplicitate”!

Corespondența aceasta e publicată de altfel și în guvernamentalul „Aradi Közlöny”, cu o singură omisiune: ziarul local nu publică pasajul în care este acuzat Episcopul Goldiș. A făcut P. S. Sale Episcopului Goldiș un act de dreptate, după cum nedreptate i-a făcut „Egyetértés”, care i-a pus în socoteală articolele ce apar în ziarul nostru.

E vorba aici pur și simplu de ofertă. I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu zice Ungurilor: „Cu mine numai puteți sta de vorbă! Cu Goldiș și oamenii sei nu, pentru că ei nu vor să știe de statul și regele maghiar, ei iubesc Austria și prieten al vostru, dela naștere chiar, numai eu v'am fost”.

Vorba e numai: cum va fi primit ofertul?! Și câtă crezare se va da denunțurilor.

Discursul războinic al Împăratului Germaniei.

Împăratul Germaniei ear' a uimit lumea cu un discurs. De astădată foarte războinic. La 3 Iulie au plecat adică din Wilhelmshafen vapoarele „Wittekind” și „Frankfurt” cu soldați destinați pentru China. La plecarea vapoarelor a fost de față și Împăratul cu soția și mai mulți membri ai Casei domnitoare. Cu acest prilegiu el a rostit următoarea vorbire:

„În mijlocul celei mai desevrșite păci au aruncat tăcutele, care a aprins războiu. Cu

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se socotesc în coroane și după 50 kilograme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 kilograme).

Prețurile dela 28 Iunie n.
In Arad:

Grâul cel mai bun	cor. 7.32—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.60—5.80.
Orz	5.50—5.60.
Ovăș	4.60—4.80.

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Cump. n.	9-48 vând	9.52
Lire turcești			
Imperiali (15 R. sur)	18.90		19.—
Ruble rusești 100 k	126.—		12.—
Galbeni	5.58		5.63
Napoleon-d'ori	9.48		9.55
100 Marce germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

S p i r t :

25 Aprilie

Spirit rafinat; eu toptanu	115.—
" " cu micu	118.—
" brut cu toptanu	118.—
" " cu mic	116.—

Porci :

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate :	
bătrâni 380—400 kg.	52—54 cr. p. kg.
tineri 320—390 "	55—56. " " "
" 250—320 "	54—55 " " "
" până 250 "	54—56 " " "
mijlocii 240—260 "	" " "

„Noua Revistă Română“, organ pentru politica, literatura, știința și artă, ce apare la 1 și 15 a fiecărei luni, în Nr. 12. (Vol. 1.) din 15 Iunie v. 1900 are următorul sumar :

Cronica politică și economică: Constantin I. Moteanu: — Situația financiară și datoria publică. A. D. Damianoff: — Băncile de emisiune și circulațiunea monetară. (In special Banca Națională română). **Literatură:** Ioan Pop Reteganul: — Firuța Nuțului (novelă). Sim. Fl. Marian: — Musca rea. **Psicho-Fiziologie:** Dr. Birman: — Despre timiditate. **Note și discuțiuni:** T. Duțescu Duțu: — Poesia noastră populară. **Mișcarea literară și științifică:** Dr. Zosin: Substratul patologic în pesimismul contemporan. — Aurel Onciul: Dreptul administrativ român (de Dr. George Popovici) — Ioan Socaciu: Idei fundamentale în economia politică și o nouă teorie sociologică. — S. Ordeanu: Eminescu pesimist, profet și economist — Notițe bibliografice. **Suplimentul I:** Chestionar privitor la psihologia poporului român de G. Coșbuc, Aug. Dămetriescu, O. Densușianu, C. Rădulescu-Motru. — Căutecele haiducești de Filip Drugescu. — Expoziția de tablouri în marele palat de cristal din München de Ulpiu Traian Mihaiu. **Suplimentul II:** Clopotele, de Du Midi. — Plușagul (poesie), de G. Mugur. — Pensionarii, de I. D. Manolache. — Primăvara (pastel), de Paul St. Ionescu. — Cincinat Pavelea (fantasil), de I. I. Sceopul.

Prețul unui exemplar (în toate țările uniunii postale) 1 leu; ear' abonamentul: în toate țările uniunii postale: Pe un an lei 21, Redacția și administrația: Pasagiul Român, 20 — București.

„Revista economică“, organ pentru societăți financiare și comerciale. Apare la 10 a fiecărei luni în Sibiu. Director: Dr. Corn. Diaconovich. Nr. 6 (Anul II.) din 10 Iunie are următorul suma: Patru orașe transilvănene. Bogățiile lor. (Date statistice financiare de P) — Băncile noastre. (Adunările generale din 1900. Seria III). — Compararea celor patru metode principale ale contabilității. — Teoria asigurărilor asupra vieții. (Asigurări de capital), de I. Lăpădatu. — Agricultură: Situațiunea agricolă; Serviciul veterinar; Referenți agricolii în străinătate; Statistica receltei; Grănare (Patule) de rezervă; Reserveciți economi; „Reuniunea română agricolă din comit. Sibiuului. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Anchetă pentru program european în mersul trenurilor; Trenurii accelerate în Transilvania; Scutirea de outribiție a hârtiilor de stat; Datoria flotantă a monarhiei. — Literatură: „Buna chivernisală“. — Trageri la sorți. — Bursa de efecte din Viena. — Bursa de efecte din București. — Bursa de mărfuri din Budapesta.

„Economia națională“, revistă economică, statistică și financiară, apare lunar în București (anul XXIV). Fondator și director: Dl Petre S. Aurelian, membru Academiei. Nr. 4 din luna Aprilie 1900 are următorul sumar: P. G. Cantili: Chestia Porților de fer. — St. Romanescu: Contribuțiunea la istoria datoriei publice române de la 1850—1900. — V. I. Radu: De ce nu îmbrățișează Românii comerțul. — „: Chestia terebentinei. — Critici și referate: Idei fundamentale în Economia politică în o nouă teorie sociologică. de Ioan Socaciu, profesor. Expunerea pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei de A. D. Xenopol.

In atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școlile populare, că Inaltul minister reg. unq. de culte și instrucțiune publică cu datul de 26 Martie 1900 Nr. pres. 1070 a aprobat manualul „Geografia pentru școlile populare întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă pentru clasele III. și IV., de Vasilie Goldiș, profes. gimnas.“

In legătură cu aceasta anunțăm pe domni învățători, că tocmai acum a esit de sub tipar și partea a doua din Geografia dlui Vasilie Goldiș.

Ambele părți se pot procura de la Librăria editoare Ciurcu în Brașov, precum și de la toate librăriile din patrie.

„Foaia Pedagogică“, ce deja în al IV-lea an apare lunar în Sibiu, în întindere de două coale, sub direcțiunea dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, are în Nr. 6 (din Iunie) următorul cuprins:

Manualele de școală. Tractat de H. Trunk, prelucrat liber de George Dragoiescu (Urmare și încheiere). — Modele de lecțiuni: Cumpenele și Cântarul, Două lecții din fizică pentru anul al V-lea, de Dr. Ioan Stroia. — (Urmare și încheiere). — Școala învățătorului sau familia părinților poartă vina, că adesea din copiii trecuți și prin cea dintâiu es indivizi cu caractere slabe, de Ioan Paicu, învăț. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. Corespondență.

Abonamentul pe an: 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe terenul pedagogic, o recomandăm călduros tuturor învățătorilor nostri.

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	—	1.—
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul	—	2.—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul	—	—80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul	—	2.—
5.) „Principiile politice“, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — prețul	—	4.—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul.	—	2.50
7.) „Răsboiul pentru neaternare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului	—	1.20
Prețul „Coroanei“	—	1.60
8.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția — prețul	—	1.—
9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul	—	1.—
10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul:	—	3.60
11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Prețul:	—	1.60
12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. Prețul	—	5.—
13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț	—	1.50
14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul	—	1.20
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fie-care ep 10 fleri spese postale.